

မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမျိုးဆက်ပြန်ပွားရေး ဆိုင်ရာကျန်းမာရေး ဆောင်ရွက်ရေးဦးစားပေး

ရွှန်ဘာကောင်း

မြန်မာပြည်တွင် လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ကျန်းမာရေးနှစ်စဉ်အသုံးစားရိပ်မှာ ပျမ်းမျှ ဆင့်ငါးဆယ် (ဒေါ်လာဝက်) အောက်တွင်ရှိသည်။ ဒေသတွင်းရှိ အခြားနေရာများထက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေကနိမ့်ကျနေသည်မှာ အဆန်းမဟုတ်ပေ။ ဤဆောင်းပါးသည် မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးဆိုင်ရာကျန်းမာရေး၏ အခြေအနေနှင့် အထူးပြုဖော်ပြထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုးတက်သည့်မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးဆိုင်ရာကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ အရေးပေါ်လိုအပ်နေပေသည်။ လူတစ်သောင်းတွင် မိခင် ၃၆၀ ဟူသည့် မွေးဖွားရာတွင် ခန့်မှန်းချက် မိခင်အသေအပျောက်စာရင်းက အခြားနိုင်ငံများထက် နည်းနေသော်လည်း ဤအရည်အတွက်မှာ နိုင်ငံတွင်းရှိ မိခင်သေဆုံးမှုအပေါ်ကိုယ်စားပြုသည့် စာရင်းမှန်မဟုတ်ကြောင်း နေရာအနှံ့အပြားတွင်ယုံကြည်နေကြသည်။ ပဋိသဘောအကာအကွယ်အသုံးပြုမှုသည်လည်း အနည်းငယ်သာရှိပြီး များစွာသောဒေသများတွင် ပဋိသဘောအကာအကွယ်အသုံးပြုမှုသည်လည်း နေထိုင်ကြသည့် အမျိုးသမီးများက ခေတ်မီပဋိသဘောအကာအကွယ်အသုံးပြုမှုအား ပြည့်တွင်းမြေပြန်ဒေသများတွင် နေထိုင်သည့်အမျိုးသမီးများလောက် အသုံးပြုခြင်းမရှိသည့် အနေအထားဖြစ်ပုံပေါ်သည်။ လူအများအနေနှင့် ငုတ်တုတ်များမှမောင်းထုတ်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံဒွသည့် စခန်းများမှပြန်လာခြင်းဖြစ်ပွားနေသည့် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အိမ်ထောင်ရှိအမျိုးသမီးများအတွင်း ပဋိသဘောအကာအကွယ်အသုံးပြုမှုအသုံးပြုမှု နည်းပါးလှသည်။

မြန်မာအစိုးရက ၄၀၇၅ ကတိအတိုင်း ၂၀၁၅ နောက်ဆုံးထား၍ မီလီနီယမ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးပန်းတိုင် Millennium Development Goals (MDGs) အတိုင်းလုပ်ဆောင်နေသည်ဖြစ်၍ မိခင်သေဆုံးမှု ၅၇ ရာခိုင်နှုန်းလျော့ချရေး (MDG5) သည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးဆိုင်ရာကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများက ဖြိုလဲရေးထောက်ပံ့မှု အပေါ်တည်ရှိနေသည့်အတွက် ငွေပေးနိုင်သူများအတွက်သာ ရရှိနိုင်သည့်စောင့်ရှောက်ရေးပင်ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ကန့်သတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းအချို့ရှိ၍ အထူးသဖြင့် နယ်စပ်ဒေသများတွင် ညံ့ခြင်းသည့်စောင့်ရှောက်မှုလောက်သာ ရရှိနိုင်သည်။

အစိုးရက MDG5 အားအလေးထားလုပ်ဆောင်မည်ဟုဆိုသော်လည်း အဓိကပဋိသဘောအေးအသုံးပြုမှုအား အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်က အစိုးရ၏ မွေးဖွားနှုန်းတိုးမြှင့်ရေး စတန့်ထွင်အားပေးမှုဖြစ်သည်။ မကြာမီက နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၏ မိန့်ခွန်းတွင် ၎င်း၏ ဆန္ဒဖြစ်သည့် လူဦးရေတိုးပွားရေးအား ‘လူဦးရေသန်းတစ်ရာစီမံကိန်း’ (လက်ရှိခန့်မှန်းလူဦးရေ၏နှစ်ဆနီးပါး)အား ဦးတည်၍ စတန့်ထွင် ရည်ညွှန်းပြောဆိုသွားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပဋိသဘောအေးအကာအကွယ်မှုက အစိုးရကျန်းမာရေးဌာနများတွင် ကျယ်ပြန့်စွာမရရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်၍ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်မှု သည်သာ ပဋိသဘောအေးအကာအကွယ်မှုအတွက် အဓိကထောက်ပံ့မှုပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း သတင်းရရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ဤကာလအတွင်း ပူလီကကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ပူလီကဆေးခန်းများ ရှိနိုင်သည့်အနေအထားနည်းပါး၍ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ အစည်းအနည်းအပါးလောက်သာ စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်း ဖော်ဆောင် နိုင်သည့် ပဋိသဘောအေးအကာအကွယ်မှုအတွက် ပြည်နယ်များနှင့် နယ်စပ်ဒေသများရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် အထူးသင့်တော်ပေသည်။ ထာဝစဉ်မိသားစုစီမံကိန်းနည်းများလုပ်ဆောင် ရန် တင်းကျပ်သည့်အဟန့်အတားများလည်းရှိသည်။

မိသားစုစီမံကိန်းအကူအညီပေးဌာနများမရှိသည့်အခါ အမျိုးသမီးများအနေနှင့် ငယ်ရွယ် လွန်းသည့်အချိန်တွင်ကလေးယူခြင်း၊ ကလေးတဦးနှင့်တစ်ဦးအချိန်နီးကပ်စွာ ယူခြင်း၊ ကလေးများစွာယူခြင်းနှင့် ကလေးယူခြင်းနောက်ကျမှုတို့အား လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။ ဤသည်တို့မှာ မိခင်နှင့်ကလေး သေဆုံးခြင်းအန္တရာယ်ဖြစ်ပွားမှုအားပေးရာ အဓိကအကြောင်းရင်းပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်ပံ့မှုမရှိသည့် မိသားစုစီမံကိန်းသည်လည်း မရည်ရွယ်ဘဲ ကိုယ်ဝန်ရရှိခြင်းများဖြစ်ပွားခြင်းသို့ဦးတည်၍ လုံခြုံစိတ်ချရမှုမရှိသည့် ကိုယ် ဝန်ဖျက်ချခြင်းအကျိုးတရားအား ဖြစ်ပေါ်ပေမည်။ နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံတော်ဌာနများစွာ၏ အားထုတ်ဆောင်ရွက်မှုများကြားမှ အိမ်ချိအိုင်စီ HIV နေရာအနှံ့ဖြစ်ပွားမှုသည် ဒေသတွင်းတွင် အမြင့်မားဆုံးဖြစ်သည်။

နယ်စပ်ရိလုံခြုံစိတ်ချရသည့်မျိုးဆက် ပြန်ပွားရေး ဆိုင်ရာကျန်းမာရေးဌာနများ

မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးဆိုင်ရာကျန်းမာရေးလိုအပ်ချက်များအား ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသည့် ဌာနများတို့က တင်ပြကြသည်။ သို့သော် မကြာခဏအနေနှင့် စခန်းများတွင်းနေထိုင်သည့် ဒွသည်များထံသို့သာရောက်ရှိရန် ကန့်သတ်ထားခြင်းခံရသည်။ ၁၉၉၀ နှောင်းပိုင်းများမှစ၍ သိသာတိုးတက်မှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အရေးပေါ်သားပွားမှုစောင့်ရှောက်ရေးအား ယခုအခါ တစ်နေ့လျှင်နှစ်ဆယ်လေးနာရီနှင့် တပတ်လျှင် ခုနှစ်ရက်စလုံး အဆင်သင့်အနေအထားဖြင့် စခန်းအားလုံးနီးပါးတွင် ရရှိနေပြီဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပဋိသဘောအေးအကာအကွယ်ပေးမှုအား အသုံးပြုမှုသည် အနည်းအကျဉ်းသာ ရှိနေပေသေးသည်။ ရောဂါကူးစက်ဖြစ်ပွားမှုနှင့် သေဆုံးမှု အတိုင်းအတာမြင့်မား၍ လုံခြုံမှုမရှိသည့် ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခြင်းများ အလွန်များပြားသည့် အတိုင်းအတာတွင်ရှိကြောင်း ကြားသိရသည်။

လိင်ဆက်ဆံရေးနှင့် မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးပညာပေးလုပ်ငန်းများ အထူးလိုအပ်နေပေသည်။ ဒွသည်အများစုတွင် အခြေခံပဋိသဘောအေးအကာအကွယ်ပေးမှုနှင့် မညီညွတ်သည့် လိင်အရကူးစက်ရောဂါများနှင့် အိမ်ချိအိုင်စီ HIV ရောဂါတို့မှ ကိုယ်တိုင်မည်သို့ ကာကွယ်မည် ဆိုသည့်အပေါ် ဗဟုသုတ အနည်းငယ်သာရှိသည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးငယ်တို့သည် အားနွံကြ၍ ထိုင်းနိုင်ငံအနောက်ပိုင်းရှိ ပြည်တန်ဆာခန်းတစ်ခုခုတွင် အတင်းအကျပ် အလုပ်ခိုင်းစေမှုခံရမည့် အန္တရာယ်ရှိနေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်း နေရင်းဒေသမှမောင်းထုတ်ခံရသူများနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့က ဒွသည်များတို့အတွက် မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးဆိုင်ရာကျန်းမာရေးအ နေနှင့် လုံလောက်သည့်စောင့်ရှောက်မှုအနေအထားနှင့် ဝေးကွာနေပေးသည်။

- အထောက်အပံ့နှင့် ကရိုလာပစ္စည်းများကူညီပေးအပ်မှုအပေါ်အစင် လူသားအရင်းအမြစ် လုပ်နိုင်စွမ်းဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီပေးအပ်မှု
- သင့်လျော်သည့် မူဝါဒနှင့် ညွှန်ကြားမှုများအား ဖော်ဆောင်မြှင့်တင်ရေး သို့မဟုတ် ဖြည့်စည်းရေး
- မြန်မာအစိုးရအား ကလေးအများကြီးမွေးဖွားစေရေးအားပေးသည့် စတန့် ထွင်လုပ်ဆောင်မှု ရှိနေသော်လည်း မိခင်သေဆုံးမှုလျော့ချရေးအတွက် မိသားစုစီမံကိန်း၏ အရေးပါမှုအား အသိအမှတ်ပြုလာစေရေး တိုက်တွန်းအားပေးရန်

မူဝါဒရေးတုန့်ပြန်လုပ်ဆောင်ချက်

ဗြိတိသျှအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံအား အများဆုံးအထောက်အပံ့ပေးနေသည့် နိုင်ငံများထဲတွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ကွာကုလသမဂ္ဂ၏ ဌာနများနှင့် လုပ်ဆောင်နေသည့် ၎င်း၏ဌာနဖြစ်သည့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနအနေနှင့် ရံပုံငွေတို့အနေနှင့် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်နေသည့် တရားမဝင် စစ်အစိုးရထံသို့ ဦးတည်ချက်ပြောင်း၍ ရောက်ရှိမသွားစေရေးအတွက် မြန်မာအစိုးရအားတိုက်ရိုက် အကူအညီပေးခြင်းထက် အမျိုးသားရေးနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့်ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်စပ်ကူညီ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှပါလီမန်၏ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မီတီ က နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးဌာန၏ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တစ်လျှောက် မြန်မာနိုင်ငံ နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသူများနှင့် ဒွသည်များအား ပေးအပ်သည့်အကူအညီတို့အား စစ်ဆေး၍ ၂၀၀၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာတွင် အကြံပြုတင်ပြချက်အား ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုအစီရင်ခံစာက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးတို့အပေါ် အဓိကထောက်ပံ့ရန် လိုအပ်နေသည့်နေရာများအား မီးမောင်းထိုးပြထားသည်။ အေအိုင်ဒီအက်စ် ၁ တီဘီနှင့် ငှက်ဖျားတိုက်ဖျက်ရေး ကွာလုံးဆိုင်ရာရံပုံငွေအဖွဲ့ကြီးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အိမ်ချိအိုင်စီ နှင့် အေအိုင်ဒီအက်စ်ရံပုံငွေအဖွဲ့ နှစ်ခုစလုံးအနေနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့် အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် ထောက်ပံ့ရေးများလုပ်ကိုင်ရေးလိုအပ်ချက်အား အလေးအနက်စဉ်းစားခဲ့သည်။ သို့သော် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် အကောင်အထည်ဖော်သည့်အခါ နိုင်ငံအတွင်း အားအနွံဆုံးသူတို့၏ လိုအပ်ချက်များအပေါ် ဖြည့်စည်းနိုင်သည့်အတိုင်းအတာ လိုအပ်ချက်၏ စိန်ခေါ်မှုကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။

အလှူရှင်အနေနှင့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်းအခြေခံ အဖွဲ့အစည်းများအား မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ လိုအပ်သည့် ထောက်ပံ့ရေးအပေါ်အသိအမှတ်ပြုခြင်းက မူဝါဒအပြောင်းအလဲတစ်စုံတရာ ချထားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်များ၊ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များအနေနှင့် စခန်းတွင်းနေထိုင်ခြင်းမရှိသူများနှင့် နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသူများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမှုမခံရသူများအနေနှင့် ထိုအထောက်အပံ့အား ရရှိနိုင်ရေး၏ ပြင်ပတွင်ရှိနေကြသည်။

နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီက မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အကူအညီလေးဆတိုးပေးရန် အကြံပြုခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အလှူရှင်တို့အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုမှာ နိုင်ငံတွင်းနှင့် ထိုထက်ပို၍ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တွင် ဖြတ်ကျော်လုပ်ဆောင်နေသည့် အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများအား ကောင်းမွန်သည့် လုံခြုံစိတ်ချရသည့်မျိုးဆက်ပြန်ပွားရေးဆိုင်ရာ

ကုန်းမာရေးလုပ်ငန်းများအား ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ဆောင်မည့်သူများအား ရှာဖွေပေးပေးနိုင်ရမည်။

ဂျွန်ဘာကောင်း (BERCOWJ@parliament.uk) သည် ဗြိတိသျှလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အမတ်ဖြစ်၍၊ မြန်မာဒီမိုကရေစီရေးပါတီပေါင်း စုံလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သည့်ပြင် ဗြိတိသျှနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။

- ၁ www.burmacampaign.org.uk/total_report.html#8
- ၂ UNFPA, 2007
- ၃ www.parliament.uk/parliamentary_committees/international_development.cfm
- ၄ www.publications.parliament.uk/pa/cm200607/cmselect/cmintdev/1070/107002.htm
- ၅ http://myanmar.unfpa.org/projects.htm

နှစ်ရှည်ပြည်ပရောက်အနေအထားမှ အိမ်အဖြစ်ခံစားမှု

စန္ဒရာ ဒတ်လေ

ရုရှားပြည်များနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတို့အား ဖန်တီးပြုလုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့သည် နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသူများ၏ ပြုသမျှနေထိုင်သွားကောင်းအခြေမရှိဘဲ ဂျာနီ၏ နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသည့်အနေအထား အပေါ် အကောင်းဆုံးဖြတ်သန်းခြင်းနှင့် ဘဝသစ်အိုးအိမ်သစ် တည်ဆောက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ကရင်နီတိုင်းရင်းသားများအနေနှင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ်အကုန်ပိုင်းတွင် လူဦးရေ ၂၃၀၀၀ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိပြီး ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကျန်ရှိသည့် ဒွသည်စခန်းများထဲတွင်နေထိုင်သည့် ဒုတိယအများဆုံးတိုင်းရင်းသားအုပ်စုဖြစ်သည့်ပြင် မြန်မာဒွသည်အရေအတွက်၏ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သည်။ ကရင်နီ (ကယား) ပြည်နယ်ရှိ လူ့ဘဝအခြေအနေမှာ ကြားသိရသလောက် မြန်မာပြည်၏နိမ့်ကျသည့်အဆင့်အတန်းရောက်သည်တိုင် ကြောက်မက်ရွယ်ရာတည်ရှိသည်။

ကရင်နီဒွသည်ဦးဆောင်မှုသည် မြန်မာစစ်အစိုးရအား ယနေ့တိုင် လက်နက်ကိုင်ဆန့်ကျင်တော်လှန်နေကြသည့် ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ KNPP ၏ ထိမ်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသည်။ ကရင်နီပြည်နယ်တွင် နယ်မြေထိမ်းချုပ်နိုင်ရေး၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့် ပြည်သူ့လူထုအတွက် လက်နက်ကိုင်၍ အပြိုင်အဆိုင်လှုပ်ရှားနေကြသည့် အခြားလက်နက်ကိုင်အုပ်စုများစွာတို့လည်း ရှိနေသည်။ မြင့်မားသည့်အတွေးအမြင်အနေနှင့် မကြာခဏဆိုသလို သို့ ငါ၏မိမိနှင့် ပြည်သူ့အပေါ် အကျိုးဆက်များကြောင့် ဆုံးရှုံးခြင်းက ဘဝလမ်းတစ်ခုဖြစ်လာ၍ အဆုံးတွင် နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသည့် ပုံစံအနေအထားသို့ ပို့ဆောင်ခံကြရသည်။ ၁၉၉၆ မှ ၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိ လေးနှစ်တာအတွင်း ဥပမာအနေနှင့် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ကရင်နီပြည်နယ်လူထု၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းအထက်သည် နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသူအနေအထားသို့ရောက် ခဲ့သည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်မှစ၍ ဒွသည်အရည်အတွက်တိုးများလာသော်လည်း ကရင်နီဒွသည်တို့အပေါ် အခြေခံထောက်ပံ့ရေးပုံစံမဟုတ်အနေနှင့် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်နှစ်ဆယ်အတွင်း နှိုင်း ယှဉ်မှုအရ ပြောင်းလဲခဲ့သည့်အပြင် စခန်းများပေါင်း၍ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေအကန့်အသတ်တို့အား နယ်စပ်အားလုံးရှိဒွသည်များအတွက် တင်းကျပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ကရင်နီဒွသည်များအပေါ် အခြေခံထောက်ပံ့ရေးမဟုတ်အနေနှင့် ကြီးရုံး၏ ကြီးမားသည့် ရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားရေးစီမံချက်၏ ထိရောက်တိုးတက်မှုနှင့် အချိန်ကြာရှည်လှသည့် ထိုဒွသည်တို့၏ အခြေအနေတို့အပေါ်နားလည်သည့် ချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုလုပ်ဆောင်သည့် အချိန်နှင့်အညီ သောကဗျာပါရနှင့် တင်းမာမှုတို့လည်း ဒွသည်စခန်းအတွင်း တိုးပွားလာခဲ့သည်။ ကရင်နီဒွသည်တို့၏ဘဝသည် ပြသနာများဖြင့်ပြည့်နှက်နေသည့်မှာအဆန်းမဟုတ်သည့် အပြင် အကျိုးသက်ရောက်မှုအနေနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ အများအပြားပေါ်ပေါက်လာ၍ ထင်ရှားမြင့်မားသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာခံစားမှုနှင့် လူမှုရေး၊ တရားရေးပြဿနာတို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်တင်ပြကြသည်။

‘နိုင်ငံပြင်ပတွင်နေထိုင်ရမှု’ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း

နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရမှုသည် ရုပ်ဝတ္ထုနှင့် နေရပ်ဒေသများအပြင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးဆက်ဆံရေးတို့သည်ပင်လျှင် မလွဲအကန့် ရှုပ်ထွေးပြောင်းလဲစေသည်။ နေရာသစ်အတွင်း ပုံမှန် နေရာပေးကမ်းကဲ့သို့တတ်နိုင်သလောက် သဘောထား၍ နေထိုင်ရန်အတွက် ကရင်နီဒွသည်များအနေနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနည်းလမ်း များဖြင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်စေရေးအတွက် ရှာဖွေလုပ်ဆောင်ရသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ငုတ်တုတ်အနေနှင့် ရရှိသည့်နေထိုင်ရာနေရာတွင် ဆက်စပ်မှု ၂ ခုလုပ်ဆောင်ရန်ကြိုးစားကြသည် (လက်ရှိနေထိုင်ရာဒွသည်စခန်းနှင့် ပြည်ပသို့ သွားရောက်ရေးအတွက် နေထိုင်ရန်နေရာ)။ ထို့ပြင် အချိန်အပိုင်းအခြားနှစ်ခုရှိသည် (ယခု နေရပ်မှဖွဲ့ခွာထွက် ပြေးရခြင်းနှင့် နောင်တွင်

နိုင်ငံတစ်ခုသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ရန်)။ ဆက်စပ်မှုများက ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု၊ အစားအသောက်နှင့် အခြားနေ့စဉ်ဘဝလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ တို့မှတစ်ဆင့် ဆက်တိုက်အသစ်ပြန်လည်လုပ် ဆောင်ကြရခြင်းဖြစ်စေသည်။ အပစ်အခတ်အာခံရသည့်တိုင် တစ်နေရာအား သက်တောင့်သက်သာဖြစ်မည့် မိမိတို့၏ အိမ်အနေနှင့်ခံစား၍ မဖြစ်မနေဖန်တီးရခြင်းဖြစ် သည့်အပြင် ပင်ကိုယ်အားဖြင့် မည်သူနှင့်ဆက်စပ်သည်၊ သူတို့ကိုယ်သူတို့ မည်သို့မြင်ချင်သည်တို့အား လုပ်ဆောင်နေထိုင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ အထောက်အပံ့ပြုအဖွဲ့များမှ အကူအညီမရသည့်အချိန်နှင့် ထိုအတူ မနုဿဗေဒပညာရှင်များက ဒွသည်တို့အား အနောက်တွင်ချန်ထားခဲ့သည့် ကွာကို စံပြုကြသည့်အချိန်တွင် ဒွသည်များအနေနှင့် မကြာခဏ အတွေ့အကြုံအားနားလည်မှု လွှဲစေ၍ ပိုမိုသည်းခံမှုကို ရှင်းလင်းစွာ လက်တွေ့ပြသလုပ်ဆောင်ကြရပေသည်။

နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသူတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအတွေ့အကြုံသည် ဒွသည်တို့အား ငုတ်တုတ်အနေနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ ကွာအစိတ်ပိုင်းတွင် မည်သို့လုပ်ဆောင်ကြသည်ဆိုသည့် အနေအထားအပေါ်တွင် ရောင်ပြန်ဟပ်သည်။ ဥပမာ ဒွသည်စခန်းတွင်းဘဝသည် ယဉ်ကျေးမှုရလဒ်များ နှင့် မည်သို့အမှန်ဆုံး သို့မဟုတ် အကောင်းဆုံးနည်း ဖြင့်နေထိုင်ရန်နှင့် ခံစားရန်အတွက် ဆက်စပ်သည်။ မည်သည့်နည်းလမ်းများဖြင့် မိမိချစ်သော ထားခဲ့သည့်အိမ်အား အမှတ်ရနေခြင်းနှင့် စိတ်ကူးယဉ်ကြည့်ခြင်းက ဒွသည်စခန်းအတွင်းရှိ မည်သည့်အရာအား ဒွသည်တို့ အိမ်အဖြစ်ရှာဖွေဖန်တီးခံစားသည့် နည်းလမ်းများအပေါ် မည်သို့လွှမ်းမိုးထားသည်၊ မည်သည့် အထူးအသုံးအဆောင်ကရိယာများနှင့် လက်တွေ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ လက္ခဏာသွင်ပြင် (ရိပါက) တို့အနေနှင့် ဤလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း အရေးကြီးကြီးကြီးနှင့် မည်သည့်အတွက် အရေးကြီးခြင်း သို့မဟုတ် အရေးမကြီးခြင်း၊ ဒွသည်တစ်ဦးဖြစ်ရသည့်အပေါ် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ ခံစားမှုက မည်သို့ဖြစ်သည်တို့ဖြစ်သည်။

လက်တွေ့ကွာနှင့် လူသားအပြန်အလှန်အကြိုးပြုမှု အနည်းငယ် ၃ ခုရှိ၍ ဤသည်တို့ မှာ အထူးသဖြင့် နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရသည့် ကရင်နီလူမျိုးတို့အတွက် ထင်ရှားနေသည်။ ပထမအချက်အနေနှင့် အိမ်များဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် အခြားဖန်တီးမှု လုပ်ငန်းစဉ်များစသည့် ယခင်ကတည်းကရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ထားသည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုများအား ပြန်လည်လုပ်ဆောင်နိုင်သည့်အခွင့်အရေးများအား ဒွသည်စခန်းတွင် လုပ်ဆောင်နိုင် ၍ ဤလုပ်ဆောင်နိုင်မှုသည် အရေးကြီးသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရခြင်းအပေါ် ငြီးငွေ့မှုနှင့် ပူပန်သောကတိတို့အား ဖြေဖျောက်နိုင် သည့်သာမက ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်တို့ကိုလည်းဖြည့်စည်းပေးပေးသည်။ ငုတ်တုတ် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သည့်ကွဲလွဲမှုဖြင့် သက်တောင့်သက်သာဖြစ်မည်ဖြစ်၍ အချိန်ပိုင်းခြားနှိုင်းမည်၊ ထို့အပြင် တစ်ဦးချင်းအနေနှင့် အကောင်းဆုံးလုပ်နိုင်သည့် အလုပ်များဖြင့် အာရုံပြောင်းနိုင်ရန် ထောက်ပံ့မှုဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် တန်ဖိုးရှိသည့်ပညာများအား ဆက်လက်အသုံးပြုနိုင်ရန် ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ ထို့အပြင် ဒွသည်များ၏ တစ်မှုထူးမည့်အနေအထားနှင့် ရှားပါးသည့်အခြေအနေတွင် မသိစိတ်တွင်ရှိနေသည့် ယဉ်ကျေးမှုဗဟုသုတအား ကိုယ်ခန္ဓာတည်ဆောက်ပုံနှင့်အညီ အသုံးပြုနိုင်ရန်လည်း အားပေးမှုရှိသည်။ နေရပ်မှမောင်းထုတ်ခံရခြင်းအတွက် အထူးအရေးပါသည့် တစ်ပြိုင်နက်ထိမ်းသိမ်းဆက်စပ်မှု၏ အခြားအစိတ်ပိုင်းဖြစ်သည့် ပြည်ပသို့ သွားရောက်နေထိုင်ရေးအတိတ်နှင့် အခြား ဘဝစဉ်းချက်အချို့ မျောက်ဆုံးခြင်းတို့အား အသေအချာလုပ်ဆောင်ထိမ်းကွပ်ပေးနေခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ ကရင်နီဒွသည်များသည် အထည်အလိပ်များ၊ ချင်းတောင်းများ၊ စာသင်ကြားရေးနှင့် အချက်အပြုတ်လုပ်ငန်းများ စသည်တို့ဖြင့် အလုပ်များနေ၍ ဤသည်ပင် နေရပ်မှထွက်ခွာလာရမှုအားဖြေရှင်းရန် အဓိကကျသည့် ယန္တရားဖြစ်သည်။